

Vabadussõja Rägavere mälestusmärgist

Minu mälestusi Vabadussõja Rägavere lahingu mälestusmärgi avamistest

Mina, **Agnes Prillop-Kereme**, olin 1931.a septembris Rägavere 6-kl. Kooli II klassi õpilane.

Mäletan seda kui suurt ja erakorralist sündmust. Ausamba ümber olid üles rivistatud Kaitseliidu Rägavere üksus, naiskodukaitse oma helesinistes vormikleitides pr Luigamäe juhendamisel, Rägavere 6-kl. Kooli noorkotkad hr Aleksander Mikkali juhendamisel ja kooli kodutütred Floriida Veskuse juhendamisel. Auvalves olid kaitseliitlased uhketel hobustel paljastatud mõõkadega.

Ausamba õnnistas Viru-Jaagupi pastor Jaan Kiivit. Kõneles Kaitseliidu ülem hr Luiga ja hr A.Mikkal.

Kõlasid aupaugud langenute mälestuseks. Rahvast oli väga palju.

Nõukogude korra kehtestamisel 1940.a lõhuti ausammas.

1942.a taastati Rägavere lahingu mälestusmärk kohalike elanike initsiatiivil.

13.septembril 1942.a avati Rägavere lahingu mälestus uuesti. Ausamba õnnistas järjekordselt Viru-Jaagupi pastor Jaan Kiivit. Valves seisis kaitseliitlased ja kõlasid aupaugud. Avamistalitusel olid kasutusel laululehed, mille lisan siia juurde (koopia). See avamine oli protestimärgiks Nõukogude okupatsioonile.

Avamisel kõneles Rägavere 6-klassilise kooli direktor hr Aleksander Mikkal.

Ausamba avamisest võttis osa palju toleaeagseid ümbruskonna noori, kes tänaseks on lahkunud teise poolsusse.

Avamisel olid Agnes Kereme-Prillop, Liidia Paju-Männik, Karl Kereme, August ja Karl Lehova, Edvart Senka, Leo Uustalu, Laine Udu, Mihkel ja Rudolf Pallas, Erich ja Endel Putko, Lembit Hiemäe, Erich Lauk, Linda Mardi, Ellen Putko, Ester Laks.

Kahjuks ei saanud mälestusmärk kaua püsida. 1944-1945.a Nõukogude korra taaskehtestamisel lõhuti mälestusmärk uuesti. Ümbruskonna elanikud viisid sealt samba tükikesi koju mälestuseks. Nii on üks samba tükk, mis on pärast 1931.a ka praegusesse sambasse monteeritud.

Kolmandat korda avati ausammas 1.juulil 1989.aastal.

Laulud Vabadussõja Rägavere lahingu mälestusmärgi taasavamisel 13.septembril 1942.a Rägaveres.

I

Viisil: P.138.

Oh, Jumal, laota armutiivad Sa üle meie kodumaa,
Et rahu, töö ja õnn ta viivad, kus sihid kaunid, paremad.
Siis tuleviku päevil ta võib rahupõlves kasvada.
Sa, Issand, ole varjuks meile, kui vaenutuuled puhuvad.
Ja vii meid ise rahuteile, kui lahku sihid lähevad;
Sa anna oma armu meil' – me kõnnime siis õnneteil.

Sa, Issand, ise kõiki hoia, et meil ei tuleks ahastust,
Ja usus kasvagu me pojad, kes hoiaks kalliks vabadust!
Oh ole Sina nendega, siis hool ei valva asjata!
V.1.II. Ph.Tammann

II

Viisil: Mu jõud, Sind tahan armastada P.393.

Ei mitte meile, mitte meile, Sull', Jumal, üksi olgu au!
Sa näitad täna, näitasid eile, kui suur Su, Isa, armu nõu:
Tee lahti suu ja süda mul. Et laulan kiitust Sull'.
On, Isa, las' meid väikseks saada, et suureks saaksid Sina meis.
Ja usus alandlikuks jääda – Su meel meil paistku südameis.
Siis kõlbame Su nõul ja väel tööks Sinu viinamäel.
v.1.II. J.Liiv.

III

Viisil: Üht asja ihkan üle kõige. P.lisa 31.

Tuhat tänu, Issand, Sulle, toome
Sinu abi, armu seest,
kiidulualusid me Sulle loome,
Et meid päätsid häda käest.
Meid ka edaspidi hoia, kaitse!
Meie kodumaa ja kolle, õitse!
Juhatagu eluvoos
Usk ja armastus meid koos!
v.1.II. G.Kiviste.

Kogunud August Kndoja.